

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Compendium Summae seu Manualis Doct. Navarri

**Ávila, Esteban de
Azpilcueta, Martín de**

Lvgdvni, 1609

Irregularitas VI. de 5. specie, scilicet ex homicidio iniusto.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41656

IRREGVLARITAS VI. 437

tans cum muliere grauida, quæ ob id abortiuit. num. 236.

Ad huius speciei irregularitatem requiritur intentio magis specialis, quàm ad irregularitatem homicidij iniusti. num. 220.

Et in hac solus Papa dispensat & faciliùs, quàm in homicidio iniusto: non tamen poterit dispensare Episcopus in hac perfectæ lenitatis: sed post Trident. poterit in irregularitate iniusti homicidij. num. 217.

Poterit etiam dispensare in hac qui habet facultatem ad dispensandum in omni irregularitate excepta, homicidij voluntarij. Nou. cap. 27. num. 240. not. 3.

IRREGVLARITAS VI.

De quinta specie irregularitatis ex homicidio iniusto.

HÆc irregularitas est maior pœna, A quàm excommunicatio minor. cap. 27. num. 249. Dicto 7. Nou. 253.

Deformatio est triplex, *Merè voluntaria, qua est volita seu intenta in se iustè vel iniustè. Merè casualis, qua est non volita, neque intenta in se, neque in causa sufficienter ordinata ad illam. Mixta, qua est non intenta nec volita in se, sed sic in causa sufficienter ordinata ad illam.* num. 219.

Ec 3 Hæc

B Hæc irregularitas non incurritur propter veniale, nec sine contemptu. num. 249. dict. 7. Nou. num. 253.

Non incurrit eam non baptizatus. n. 218. Neque qui iuste aliquem percutit, & non occidit: licet ab aliis sine eius culpa occidatur. nu. 223. Vel quamuis moriatur culpa medici, vel malo regimine, aut morbo superueniente: imò huiusmodi percutiens iuste, nec incidit in eam, quæ est perfectæ lenitatis. Secus si iniuste: tunc enim incurrit irregularitatem homicidij iniusti.

C Non incurrit infans, nec furiosus deformans, & dicitur infans quoad hoc minor septennio, saltè in foro exteriori. n. 218, 230.

Non incurrit dormiens, quamuis deformet illum, quem vigilans deformare intendebat. num. 231.

Nec perfectè ebrius, quamuis culpabiliter: secus de illo qui inebriatus est, sciens quòd factus ebrius solet alios percutere. Idem de dormiente, & furioso, qui admoniti, quòd solent percutere tempore somni, vel furoris, non prouident, ne talia faciant. num. 230.

D Nec medicus, qui non vult curare infirmum, qui hac de causa moritur, licet id faciat desiderio mortis infirmi. Imò nec diues non pascens fame morientem. nec qui cum possit non defendit, nisi ex officio ad id tenea

teneatur. num. 231. Nec qui sciens parari alicui deformationem illicitam, non significat illud ei. num. 234. Nec magister castigans discipulum etiam si moriatur, si circumspecte id faciat: aliàs secus. Nec qui nouit tractari homicidium, & non impedit, licet effectum sit. cap. 24. num. 19.

Non incurrit clericus ludo licito, licite ludens cum alio clerico, vel laico: qui decidens suo se cultello deformauit sine aliqua eius culpa: secus si illicitè. Nec pulsans campanam, cuius tintinnabulum solutum deformauit, si non fuit in culpa malè ligandi: aliàs sic. num. 235.

Nec licite iocans, vel saltans cum muliere grauida, quæ ob id abortiuit: secus si illicitè, vt laicus, vel clericus, vel monachus, eius amator obscœnus. num. 286.

Incurrit, qui seipsum deformat, quamuis E sancta intentione id faciat. num. 218. Et qui præbet arma euntibus ad bellum iniustū, si sequatur deformatio. num. 224. Item qui in prælio vel rixa armati vel inerines interfunt illis ex quorum parte est iniusta, auxiliando, vel fauendo sunt irregulares, si sequatur deformatio, quamuis ipsi non deformat, siue timor inimicis augeatur siue nō. Secus de suadente pacem, licet non nihil animi augetur parti suorum, & timoris, ad-

uersa. num. 223. Nou. 224.

G Incurrit qui interest pugnae iniustae inci-
tando, auxiliando, vel animos contrariis
minuendo, vel custodiendo vestes. nu. 284.
Idem de eo, qui illicitè rixatur cum alio, si
eius amici superuenientes deformat, ro-
gati ab ipso, vel eo sciente, & non contradi-
cente: aliàs non. num. 230.

Clerici, qui interfunt bello iusto, si defor-
ment per se absque necessitate excusante, in-
currunt hanc: si verò cum necessitate, in-
currunt illam, quæ est perfectæ lenitatis.
num. 225.

Incurrit laicus, vel clericus, accusans aliū
iniustè, criminis merentis deformationem
ea secuta. Et Beneficiarius, vel sacris ini-
tatus, accusans etiam iustè sine protestatio-
ne, incurrit hanc. num. 213. n. 225.

H Item qui inimico indicat, vbi sit, vel
quod iter teneat, vel quomodo inueniet ad
deformandum iniustè, incurrit secuta de-
formatione. Et iudex iniustè condemnans,
& omnes scienter facientes. num. 225.

Qui domi alit feram, & culpabiliter sol-
uit eam, incurrit, si ipsa deformat: secus si
non sit in culpa. num. 227.

Medicus, vel chirurgus, eorumque coad-
iutores, culpabiliter vel iniustè deforman-
tes agrotum, incurrunt hanc: aliàs neque
hanc,

hanc, neque illam perfecte lenitatis. nu. 209.
219. & melius in Nouo. num. 217. additum.

Custos infirmi, qui culpabiliter vel contra consilium medici, facit aliquid, quo egrotus saltem citius moriatur, incurrit hanc: scilicet si absque culpa, licet errauerit in aliquo. num. 228. Item qui cum non sit medicus, euellit sagittam corpori infixam, incurrit hanc, si ob id citius moriatur. n. 229. Et auertens aliquem, ne liberet alium ab iniusta deformatione. n. 231.

Incurrit, qui mandat, vel consulit deformationem illicitam, ea statim vel multo post sequuta, antequam mandatum reuocetur expressè, vel tacitè, ita ut veniat in notitiam iussi, num. 233.

Incurrit, qui mandat illicitè, vel consulit, percussionem, citra deformationem, & mandatarius deformat. Item incurrit qui mandat, vel consulit illicitam deformationem, & mandatarius deformatur. Est tamen differentia. Quia mandati (ut non incurrat) sufficit reuocare mandatum, & quòd illud veniat in notitiam iussi: consulens autem debet, & reuocare consilium, & persuadere contrarium. num. 220.

Incurrit ratificans deformationem suo nomine factam, si antequam fieret poterat mandare, aliàs non. Sicut infans, & furio-

E e s sus,

sus, quia licet eorum nomine facta fuerit caedes, & ipsi postea illam ratificarint, non incurrunt, quia antequam fieret, non poterant mandare: num. 233.

Tecta reficiens, qui lapides vel tegulas iaciens deformat, incurrit si non praeuocauit transeuntes, aliàs non. Et qui incaute iecit lapidem in animal, & eo deformauit hominem: secus si circumspectè fecit. Et clericus, qui per ballistam casu deformauit alium, si actus fuit illicitus, incurrit: aliàs non. Et clericus introducens meretricem per tecta, si illa decidens moriatur, vel abortiatur, incurrit. num. 235.

Item adulter, qui à marito deprehensus, ut se defendat, maritum occidit, incurrit. Incurrit etiam clericus adulter, cuius causa maritus occidit uxorem. num. 238.

Incurrit, qui dormiendo suffocat infantem in eodè lecto à se illicitè positum, aliàs non. num. 236.

Neque incurrit si lectum fuit amplum, & infantem longè positum, & extra probabile periculum, tamen casu dormiens suffocauit: nam hæc culpa præcedens non euitandi omnia inconuenientia remota, nõ erit mortalis, si propinqua præuidit. c. 15. nu. 16.

○ Incurrit, qui illicitè mittit puerum in puteum, vel flumen; & ibi suffocatur. Et qui fugiens

fugiens ictum vnus, propellit illicite al-
 rum qui deformatur, secus si licite, in vtro-
 que casu. cap. 27. num. 236.

Incurrit monachus, qui vtendo chirurgia p
 ob quastum, vel pietatem, aperit vulnus:
 ex quo infirmus vento se exponens, contra
 praeceptum eius, moritur. num. 221.

Ad hanc sufficit causa propinqua illicita, **Q**
qua quoad hoc est dictum vel factum illicitum
directum in deformationem inde secutam: ex-
 cepto, quod non requiritur ad hanc inten-
 tio tam specialis sicut ad illam perfectae le-
 nitatis. Atque haec causa propinqua potest
 esse, vel efficiens, vt qui mandat, iurat, ra-
 tificat deformationem: vel materialis, vt qui
 prabet arma, vel deducit, vbi fiat deforma-
 tio: vel formalis, vt qui instruit, docet, co-
 sultat illam. vel finalis, vt praemium defor-
 matori promissum. Haec causae possunt esse
 remotae. 210. & 211. & n. 219. 220.

Sufficit, vt sit causa, qua citius fiat, vel
 sequatur deformatio. num. 220. Non sufficit
 debilitare. 219.

Nec sufficit deformare embryonem. nu. **R**
 218. & 222. dummodo no dubitetur de ani-
 matione. Infunditur autem anima ad qua-
 dragesimum diem viro, & ad octuagesimum,
 foeminae. c. 15. num. 14. cap. 27. num. 222.

Non sufficit effundere sanguinem, nec
 absin

abscindere partes membrorum, dummodo vulneratus non moriatur, etiamsi maneat inhabilis ad decenter celebrandum. cap. 27. nu. 222. Nec sufficit sola complacencia, quod alius deformeretur. num. 231.

S Sufficit deformatio casualis secuta ex opere illicito. num. 221. Non tamen sufficit, si sit merè casualis, quamuis sequatur ex opere illicito. Sicut qui adhibita diligentia cedit arborem alienam, & casu deformat hominem. Idem de monacho pulsante campanam tempore prohibito. num. 237. Idem de minorita qui equitudo in mansuetissimo iumento, casu deformat. n. 238.

Idem de clerico, qui illicitè mercans casu deformat: & de clerico venante absque vlllo periculo homicidij, sicut si in venatione passerum, casu deformat: secus in venatione visorum, aprorum &c. num. 137.

T Percutiens prægnañtem in vtero, sine animo deformandi, non incurrit irregularitatem homicidij directè voluntarij. Idem de faciente sine animo occidendi aliquid ex quo vt plurimum non sequitur mors; quavis illa sequatur. n. 240. circa finem.

Homicidium autem voluntarium illicitum duplex est. Vnum intentum, & volitum in se causa defensionis: alterum intentum in se ac volitum, sine vlla iusta causa: primum

IRREGVLARITAS VII. 445

num est dispensabile, secundum non. num. 239. Homicidij definitionem, vide tit. homicidium.

In hac irregularitate ex delicto occulto **V** proueniente tantum potest Episcopus dispensare post Trid. num. 29. not. 1.

Non tamen potest in homicidio directe voluntario, neque ad vllos ordines, neque ad vllum beneficium etiam simplex. Cum alio vero potest ad minores, & ad beneficium simplex, & ad retinendum curatum, non tamen ad obtinendum. n. 240. dicto. 4.

Qui habet facultate dispensandi in omni irregularitate (excepto homicidio voluntario) potest dispensare in homicidio iusto. No. num. 240. not. 3.

IRREGVLARITAS VII.

*Ex mala acceptione vel usu
Ordinum,*

QVI recipit ordinem omisso aliquo necessario de precepto, & eo non suppleto, **A** vitur tali ordine, non fit irregularis. ca. 25. num. 71.

Neque est irregularis, qui celebrat sine vestibus sacris, sine ara consecrata, vel cum consecrata, sed nimis parua, aut enormiter fracta,